

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Provtagning på djurhållningsplatsen då ehec-bakterier har påvisats vid uppföljningen i slakteriet eller då det misstänks att djurhållningsplatsen är ursprunget till ehec som påvisats hos människa

PROVTAGNING PÅ DJURHÅLLNINGSPLATSEN DÅ EHEC-BAKTERIER HAR PÅVISATS VID UPPFÖLJNINGEN I SLAKTERIET ELLER DÅ DET MISSTÄNKTS ATT DJURHÅLLNINGSPLATSEN ÄR URSPRUNGET TILL EHEC SOM PÅVISATS HOS MÄNNISKA.

1. Provtagning på djurhållningsplatsen då EHEC-bakterier har påvisats vid uppföljningen i slakteriet

Om man vid provtagningen i slakteriet upprepade gånger påvisar EHEC-bakterier i avföringsprov från nötkreatur från samma djurhållningsplats och det har gått mindre än tre år sedan senaste provtagning, behöver inga prov tas.

1.1. Prov av produktionsomgivningen

På djurhållningsplatsen tas hygienprov från ytor för att utreda föroreningsgraden i omgivningen och det smittotryck, som riktas mot djuren. Avföringsprov tas inte. Hygienprov från ytor tas i synnerhet av vattenkoppar, utfodringsbord och -kärl samt av foderlager och foderdistributionsanordningar. Om det finns flera avdelningar på djurhållningsplatsen, tas om möjligt prov från alla avdelningar på djurhållningsplatsen.

För hygienprovtagning från ytor lämpar sig steriliserade, ca 5 x 5 cm stora skumplastkuber eller gasvävskompresser fuktade med buffrat peptonvatten eller fysiologisk NaCl-lösning. Hygienproven förpackas i plastpåsar och provets ordningsnummer skrivs på påsarna med vattenfast märkpena. Utöver ordningsnumret antecknas även provtagningsställets uppgifter på remissen. Proven får inte sammanslås.

Proven förpackas i plastpåsar och kyls så snabbt som möjligt ner till $4 \pm 2^\circ\text{C}$. Proven får inte frysas.

Proven från den första provtagningen undersöks vid forskningsenheten för djursjukdomsbakteriologi i Kuopio.

Tabell 1. Antalet hygienprov

Antalet nöt på djurhållningsplatsen	Antalet hygienprov som ska undersökas
1-199	10–14
200–499	19
500–999	29
1000 eller mera	39

1.2. Andra provtagningen

Om EHEC-bakterier påvisas i ett eller flera prov från produktionsomgivningen som tagits på djurhållningsplatsen, ska kommunalveterinären göra en andra provtagning på djurhållningsplatsen. Den andra provtagningen ska göras inom 2–3 månader efter den första. Proven tas i enlighet med tabell 1.

Proven från den andra provtagningen undersöks i externa laboratorier, dvs. laboratorier som inte är en del av Evira.

Provtagning på djurhållningsplatsen då ehec-bakterier har påvisats vid uppföljningen i slakteriet eller då det misstänks att djurhållningsplatsen är ursprunget till ehec som påvisats hos människa

2. Provtagning på djurhållningsplats då man misstänker att djurhållningsplatsen är ursprunget till EHEC som påvisats hos människa

På djurhållningsplatsen tas avföringsprov från djuren och även hygienprov i enlighet med tabellerna 2 och 3. Det sammanlagda antalet avföringsprov och hygienprov får inte överstiga 50, om inget annat avtalas med Evira.

2.1. Första provtagningen

Besättningens yngsta djur prioriteras vid provtagningen. Djuren undersöks med gemensamma prov av 10 djur. Undantagsvis kan prov från mindre än 10 djur kombineras i ett samlingsprov, om detta är nödvändigt för att man ska kunna indela djuren i ändamålsenliga provtagningsgrupper. Om det finns flera avdelningar på djurhållningsplatsen, tas om möjligt prov från alla avdelningar på djurhållningsplatsen.

De gemensamma proven kan tas från individuella ändtarmsprov eller prov som tagits från fallans botten. Till ett gemensamt prov sammanställs prov från högst tio nötkreatur. Individuella avföringsprov tas från ändan av ändtarmen med en engångshandske. För att underlätta provtagningen kan paraffinolja vid behov användas som glidmedel. Provet skall innehålla minst 10 g avföring. De gemensamma proven tas genom att från fallans botten samlas för varje prov ett antal delprov på 10 g som motsvarar antalet djur, vilka sammanställs till ett prov.

Delproven kan insamlas i t.ex. 5 liters fryspåsar. I påsen tillsätts till sist litet ljummet vatten och provet blandas till en jämn massa genom att man klämmer på påsen. Alternativt kan delproven också samlas i en ren plasthink och blandas där. Av den blandade avföringsmassan tas ca 50 g som prov, vilket förpackas t.ex. i en ren stadig frysburk eller i en fryspåse med förslutning. På provburkarna eller påsarna antecknas provets ordningsnummer med vattenfast märkpenna. På remissen antecknas utöver ordningsnumret även djurgruppen eller avdelningen där proven togs.

Provburkarna eller – påsarna förpackas i större plastpåsar och kyls så snabbt som möjligt ner till 4 Inkubera vid 37 ± 1 °C. Proven får inte frysas.

Proven undersöks vid forskningsenheten för djursjukdomsbakteriologi i Kuopio.

Tabell 2. Antalet nöt som ska undersökas.

Antalet nöt på djurhållningsplatsen	Antalet nöt som ska undersökas
1-20	Samma som antalet nöt
21-29	20
30-39	25
40-49	30
50-59	35
60-89	40
90-199	50
200-499	55
500 eller mera	60

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Provtagning på djurhållningsplatsen då ehec-bakterier har påvisats vid uppföljningen i slakteriet eller då det misstänks att djurhållningsplatsen är ursprunget till ehec som påvisats hos människa

Tabell 3. Antalet hygienprov

Antalet nöt på djurhållningsplatsen	Antalet hygienprov som ska undersökas
1-199	10-14
200-499	19
500-999	29
1000 eller mera	39

2.2. Andra provtagningen

Om EHEC-bakterier påvisas i ett eller flera prov som tagits på djurhållningsplatsen, ska kommunalveterinären göra en andra provtagning på djurhållningsplatsen. Den andra provtagningen görs inom 2-3 månader efter den första. Proven tas i enlighet med tabellerna 2 och 3. Proven undersöks vid Eviras forskningsenhet för djursjukdomsbakteriologi i Kuopio.

3. Undantag då det gäller provtagning

Om EHEC-bakterier påvisas i prov från avföring eller obehandlad mjölk i enlighet med förordningen om obehandlad mjölk, betalar staten inte för därpå följande provtagning och inte heller för undersökningar.

4. Laboratorier som utför EHEC-undersökningar

4.1. Proven från den första provtagningen samt prov som ska upprepas på grund av fall av smitta hos människor

Proven undersöks vid Eviras forskningsenhet för djursjukdomsbakteriologi i Kuopio. Avtala i förväg med verksamhetsstället i Kuopio innan du sänder in proven. Det är enklast att få tag på den rätta forskaren genom att ringa enhetens kontor. Som remiss används undersökningsremissen för uppföljningsprov från EHEC-positiva gårdar.

<http://www.evira.fi/portal/se/om+evira/blanketter+och+anvisningar/djur/djursjukdomsforskning>

Evira, Forskningsenheten för djursjukdomsbakteriologi, Kuopio

Sirpa Heinikainen tfn 044 7201 780, e-post sirpa.heinikainen@evira.fi

Tarja Pohjanvirta tfn 044 7201 493, e-post tarja.pohjanvirta@evira.fi

Överenskommelse om sändning av prov:

kontoret må-fre 8.00-16.15, tfn 029 530 4952

Gatuadress (Postens Till dörren-paket och expressbrev)

Evira Kuopio

Neulaniementie 4

70701 KUOPIO

Adress då paketet sänds med buss

Evira Kuopio

Matkahuolto KUOPIO

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Provtagning på djurhållningsplatsen då ehec-bakterier har påvisats vid uppföljningen i slakteriet eller då det misstänks att djurhållningsplatsen är ursprunget till ehec som påvisats hos människa

4.2. Prov från den andra provtagningen, då en EHEC-positiv djurhållningsplats har upptäckts genom uppföljningen i slakteriet

Proven från den andra provtagningen undersöks vid externa laboratorier. Kontaktuppgifter till de laboratorier som utför EHEC-undersökningar av prov från produktionsomgivningen vid den tidpunkt då denna anvisning tas i bruk finns nedan. Kom överens med laboratoriet i förväg om sändning av proven. Som remiss används undersökningsremissen för uppföljningsprov från EHEC-positiva gårdar.

<http://www.evira.fi/portal/se/om+evira/blanketter+och+anvisningar/djur/djursjukdomsforskning>

Det finns en förteckning över externa laboratorier på Eviras internetsidor. De undersökningar som laboratoriet utför räknas upp i förteckningen.

(<http://www.evira.fi/portal/se/om+evira/om+oss/verksamhet/laboratieverksamhet/laboratorier+godkanda+av+evira/>)

Även andra laboratorier än de som finns i förteckningen kan ta emot EHEC-prov och sända dem vidare till ett annat laboratorium för undersökning. Avtala ändå med laboratoriet i förväg, eftersom provundersökningarna i regel ska inledas inom 48 timmar efter provtagningen.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry, Tampere

PL 265
33101 Tampere
Puh. 03 246 1208
laboratorio@kvvy.fi

Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy

Joensuun laboratorio
Jokikatu 8
80220 Joensuu
Puh. 050 3006 038
laboratorio.joensuu@ymparistotutkimus.fi

SeiLab Oy

Seinäjoen elintarvike- ja ympäristölaboratorio
Vaasantie 1 C
60100 Seinäjoki
Puh. 06 425 5701
seilab@seinajoki.fi

Oulun seudun elintarvike- ja ympäristölaboratorio

Tutkijantie 4 F
90590 Oulu
Puh. 044 703 67 55
elintarvikelaboratorio@ouka.fi

MetropoliLab Oy

Viikinkaari 4, Cultivator II
00790 Helsinki
Puh. 010 391 350
metropolilab@metropolilab.fi